

Sygn. akt III AUa 1632/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Irena Goik (spr.)
Sędziowie	SSA Marek Żurecki SSA Marek Procek
Protokolant	Ewa Bury

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2013r. w Katowicach
sprawy z odwołania A. S. (A. S.)
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.
o emeryturę
na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.
od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w Częstochowie
z dnia 25 czerwca 2012r. sygn. akt IV U 1945/11

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

/-/SSA M.Procek /-/SSA I.Goik /-/SSA M.Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1632/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 października 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu A. S. prawa do emerytury powołując się na art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie tekst jednolity Dz. U. z 2009 roku nr 153 poz. 1227 ze zm.). Organ rentowy wskazał również na przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku nr 8 poz. 43 ze zm.)

i podniósł, że nie uznał okresów zatrudnienia od 1 września 1968 roku do 26 października 1970 roku, od 4 listopada 1972 roku do 30 września 1992 roku i od 17 lutego 1993 roku do 31 marca 1993 roku na stanowiskach: frezer, monter maszyn i urządzeń w (...) Zakładach (...) za pracę w szczególnych warunkach, ponieważ z przedłożonych angaży i umów o pracę nie wynika, że wykonywane prace miały charakter prac w szczególnych warunkach.

Odwołanie od przedstawionej decyzji wniósł ubezpieczony A. S. domagając się przyznania prawa do emerytury i powołania na rozprawę świadków w osobach Z. P., L. N., J. N. na okoliczność wykonywania prac w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Zaznaczono, iż ubezpieczony nie posiada na ten okres świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych, a złożone do akt dowody w postaci umów o pracę, angaży i legitymacji ubezpieczeniowej nie potwierdzają wykonywania przez niego pracy w warunkach szczególnych.

Wyrokiem z dnia 25 czerwca 2012 roku Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu A. S. prawo do emerytury od dnia 14 września 2011 roku.

Sąd I instancji ustalił, że ubezpieczony A. S. urodził się dnia (...) roku. Z dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń wynika, iż ubezpieczony od dnia 13 września 1965 roku do dnia 30 września 1992 roku oraz od dnia 17 lutego 1993 roku do dnia 31 marca 1994 roku pracował w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku frezera w (...) Zakładach (...). Od dnia 1 kwietnia 1994 roku do dnia 22 grudnia 2001 roku ubezpieczony pracował w Zakładzie Produkcyjnym (...) S.A. (dawna (...)) w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku - frezer-frezer-brygadzysta.

Zdaniem Sądu zeznania przesłuchanych w sprawie świadków w osobach L. N. oraz Z. P. potwierdzają fakt wykonywania przez ubezpieczonego prac w (...) Zakładach (...), które klasyfikują się jako prace z poz. 25 działu XIV w zw. z poz. 4 działu VII wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd uznał, że zeznania świadków są wiarygodne i pozwalają na uznanie, iż praca ubezpieczonego w spornych okresach była pracą wykonywaną stale i w pełnym wymiarze w warunkach szczególnych odnosząc się do stwierdzenia, że środek dowodowy w postaci zeznań świadków nie jest w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego drugorzędny. Sąd wskazał na okoliczność, iż zasady doświadczenia życiowego uczą, że dokumentacja wielokrotnie była sporządzana nierzetelnie i tym samym nie odzwierciedlała faktycznie wykonywanych przez pracownika prac.

Uzasadniając zajęte w niniejszej sprawie stanowisko, Sąd I instancji powołał się na przepis art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie tekst jednolity Dz. U. z 2009 roku nr 153 poz. 1227 ze zm.).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

Apelację od wskazanego rozstrzygnięcia wniósł organ rentowy.

Zaskarżył opisane rozstrzygnięcie w całości, zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego poprzez błędną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i przyjęcie, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu

wykonywał pracę w warunkach szczególnych, podczas gdy przeprowadzone przez Sąd dowody nie dają podstaw do dokonania tego rodzaju oceny.

Zdaniem organu rentowego w konsekwencji naruszono przepisy prawa materialnego poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, a to art. 184 w zw. z art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie tekst jednolity Dz. U. z 2009 roku nr 153 poz. 1227 ze zm.). Skarżący zarzucił również naruszenie § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8 poz. 43) poprzez przyznanie ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury, w sytuacji braku wykazania co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wskazując na powyższe podstawy apelacji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ubezpieczonego od zaskarżonej decyzji organu rentowego.

Zdaniem organu rentowego brak jest podstaw do uznania, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się konserwacją urządzeń włókienniczych na halach produkcyjnych (wydziałach będących w ruchu), na których wykonywana jest praca w warunkach szczególnych.

Wnoszący apelację argumentował, że zeznania świadków zawarte w protokołach rozpraw potwierdzają, iż ubezpieczony pracował na stanowisku frezera przy obróbce żeliwa, staliwa, brązu, aluminium i innych tworzyw sztucznych, przy czym prace te związane były z konserwacją maszyn włókienniczych. Stanowisko ubezpieczonego było przyporządkowane Oddziałowi Głównego Mechanika. Frezarka, przy użyciu której pracował ubezpieczony, znajdowała się w odrębnym od hal produkcyjnych warsztacie. Praca ubezpieczonego odbywała się w części na halach produkcyjnych a częściowo w odrębnym od nich warsztacie.

Dodano, że Sąd nie przyporządkował stanowiska ubezpieczonego do innej właściwej pozycji i działu wykazu prac w warunkach szczególnych. Z zeznań powołanych na rozprawie świadków organ rentowy wniósł natomiast, że brak jest podstaw do uznania, że ubezpieczony wykonywał wyłącznie prace w warunkach szczególnych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona.

Bezspornym jest, że na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie tekst jednolity Dz. U. z 2009 roku nr 153 poz. 1227 ze zm.) ubezpieczony wykazał 33 lata, 2 miesiące i 22 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Organ rentowy nie uznał ubezpieczonemu okresu zatrudnienia od 1 września 1968 roku do 26 października 1970 roku, od 4 listopada 1972 roku do 30 września 1992 roku i od 17 lutego 1993 roku do 31 marca 1994 roku na stanowiskach: frezer, monter maszyn i urządzeń w (...) Zakładach (...) jako pracy w szczególnych warunkach.

Sporną kwestią w rozpoznawanej sprawie było zatem ustalenie czy na dzień 1 stycznia 1999 roku ubezpieczony legitymował się wymaganym, co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach oraz czy spełniała przesłanki do przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227).

Przepis art. 184 ustawy w sposób odrębny i szczególny uregulował sytuację prawną ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy w dniu wejścia w życie ustawy - 1 stycznia 1999 roku, legitymowali się okresem zatrudnienia

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz okresem składkowym i nieskładkowym, o którym mowa w art. 27 ustawy, gwarantując im prawo do nabycia emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32. Dodatkowo prawo do świadczenia obwarowano nieprzystąpieniem do otwartego funduszu emerytalnego. Intencją ustawodawcy było zapewnienie nabycia uprawnień emerytalnych dla tej kategorii ubezpieczonych, którzy w chwili wejścia w życie ustawy spełniali wymagane warunki stażu, w tym stażu pracy w szczególnych warunkach, za wyjątkiem wieku emerytalnego przewidzianego w art. 32 ustawy. Sytuacja ubezpieczonych, wskazanych w art. 184, opisywana w doktrynie jako ekspektatywa prawa podmiotowego, polega na spełnieniu się tylko części stanu faktycznego koniecznego do nabycia prawa, które poprzedza i zabezpiecza przyszłe prawo podmiotowe, realizowane po osiągnięciu wieku emerytalnego.

Ustalenie czy wykonywane obowiązki pracownicze były realizowane w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze podlega ocenie na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. Nr 8, poz. 43 - zwane dalej rozporządzeniem). W myśl § 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Z kolei § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia określa przesłanki, których łączne spełnienie przez pracownika warunkuje nabycie prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, a to osiągnięcie wieku emerytalnego wynoszącego: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz wykazanie wymaganego okresu zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego przeprowadzone przez Sąd Okręgowy postępowanie dowodowe nie pozwala na przyjęcie, że ubezpieczony w spornym okresie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w warunkach szczególnych.

Jak wynika z akt sprawy ubezpieczony nie dysponuje podstawowym dokumentem jakim jest świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach. W aktach organu rentowego znajdują się bowiem jedynie świadectwa pracy ubezpieczonego: z dnia 31 lipca 1992 roku gdzie mowa o zatrudnieniu w okresie od 13 września 1965 roku do 31 lipca 1992 roku w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku frezer, z dnia 15 października 1992 roku, gdzie mowa o zatrudnieniu w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 1 sierpnia 1992 roku do 30 września 1992 roku na stanowisku frezer, z dnia 30 marca 1994 roku gdzie mowa o zatrudnieniu w okresie od 17 lutego 1993 roku do 31 marca 1994 roku w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku frezera. Praca na tym stanowisku nie jest wymieniona w wykazie prac w szczególnych warunkach stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Pozostałe dokumenty świadczą również o zatrudnieniu na tym stanowisku. Nawet gdyby przyjmując, że ubezpieczony wykonywał czynności czy prace, które można zakwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych, to nie należy zapominać o wymaganiu, iż powinny one być wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Tymczasem trudno przyjąć powyższe ustalenie analizując zeznania przesłuchanych w sprawie świadków. Zarówno z zeznań świadka L. N. jak z zeznań świadka Z. P. (k. 13-14 akt sądowych) wynika, że ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku frezera. Stanowisko ubezpieczonego było zlokalizowane w oddzielnym pomieszczeniu, odrębnym od hal produkcyjnych.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego zeznania przesłuchanych świadków są wiarygodne, jednak nie potwierdzają, aby ubezpieczony wykonywał w spornych okresach pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Analizując zeznania wymienionych świadków należy stwierdzić, że żaden ze świadków nie potwierdził, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się konserwacją urządzeń włókienniczych na hali produkcyjnej wskazując na pracę frezera w odrębnym warsztacie.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, iż nieprawidłowym jest ustalenie Sądu Okręgowego, że ubezpieczony w spornych okresach wykonywał prace, które można zaklasyfikować zgodnie z poz. 25 działu XIV w zw. z poz. 4 działu VII wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, a więc pracy bieżącej konserwacji urządzeń i maszyn na hali produkcyjnej.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że prawo do wcześniejszej emerytury stanowi odstępstwo od zasady powszechnego wieku emerytalnego i w związku z tym nie można poprzestać tylko na jego uprawdopodobnieniu, lecz musi zostać udowodnione. W ślad za ugruntowanym stanowiskiem orzecznictwem (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 17 kwietnia 2013 roku sygn. akt III AUa 1030/12 LEX nr 1314677, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 września 2012 roku sygn. akt III AUa 374/12 LEX nr 1223476 wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 17 stycznia 2012 roku sygn. akt III AUa 1482/11 LEX nr 1110006) należy stwierdzić, że dla ustalenia czy ubezpieczony w spornym okresie pracował w szczególnych warunkach nie wystarczają same zeznania świadków. Powinny one bowiem znajdować swoje poparcie w znajdujących się w sprawie dokumentach.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, skoro wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego nie wykazały, że ubezpieczony posiada 15 lat pracy w szczególnych warunkach, to słusznym jest stwierdzenie, że nie spełnia on warunków określonych w art. 184 w zw. z art. 32 ustawy emerytalnej do nabycia prawa do emerytury.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

/-/SSA M.Procek /-/SSA I.Goik /-/SSA M.Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek